

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

У 2013 році Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй проголосила 30 липня Всесвітнім днем протидії торгівлі людьми, зазначивши, що в цей день необхідно підвищувати рівень поінформованості громадян стосовно глобальної проблеми торгівлі людьми і привертати увагу до важкого становища жінок, чоловіків і дітей, які стали жертвами цього злочину, а також заохочувати людей активно допомагати постраждалим і протидіяти торгівлі людьми.

Проблема торгівлі людьми залишається актуальною для України з часів здобуття нею незалежності.

Однак, із загостренням політичної та економічної ситуації у 2013-2015 рр. та розгортанням збройного конфлікту на сході України, міграційні настрої, а з ними і вразливість до торгівлі людьми, посилились.

Відзначається також зростання кількості людей, які прийняли б ризиковані пропозиції працевлаштування за кордоном. У відповідь на бажання громадян втекти від збройного протистояння до інших країн з'являються нові шахрайські схеми, посилюється активність торгівців людьми.

Що ж таке торгівля людьми?

Відповідно до Закону України «Про протидію торгівлі людьми», **торгівля людьми** - здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.

Метою торгівлі людьми може бути:

- трудова експлуатація;
- сексуальна експлуатація,
- використання у порнобізнесі;
- проведення дослідів над людиною без її згоди;
- усиновлення (удочеріння) з метою наживи;
- примусову вагітність або примусове переривання вагітності;
- примусове одруження;
- примусове втягнення у зайняття жебрацтвом;
- втягнення у злочинну діяльність;

- використання у збройних конфліктах тощо.

Якщо Ви потрапили у ситуацію, коли шляхом обману, шантажу, шахрайства або погроз Вас примушували:

- працювати на відробляння невизначених „боргів”, яких Ви буцімто набули, коли Вам обіцяли підшукати роботу (наприклад, за кордоном, або просто у „кращому місці”);

- займатись проституцією або надавати інші сексуальні послуги;

- зніматись у порнографічних фільмах, фотозйомках, або показах через Інтернет;

- виконувати роботу, про яку Ви не домовлялися, від якої не мали змоги відмовитися, і яка вимагалася від Вас під загрозою покарання;

або піддавали іншим формам експлуатації в Україні або за кордоном, імовірно, **Ви постраждали від торгівлі людьми.**

Більшість громадян України не може ідентифікувати себе, як особу, яка постраждала від торгівлі людьми.

Міністерство соціальної політики України є національним координатором у сфері протидії торгівлі людьми, яке, відповідно до своїх завдань та функцій, формує та реалізує державну політику у сфері захисту прав громадян, які постраждали від торгівлі людьми.

Також, однією з функцій Мінсоцполітики є встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

За останні роки Мінсоцполітики значно посилило роботу щодо виявлення та ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Так, у **2018 році** Мінсоцполітики встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, **221 громадянам**, що на 11,6 % перевищує показник 2017 року (198 осіб) та у 2 рази більше за показник 2016 року (110 осіб).

Протягом 2012-2019 років Мінсоцполітики встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, **818 громадянам** (811-громадян України та 7 іноземців), з яких 316 жінки, 420 чоловіки, 82 дітей (30 хлопчиків та 51 дівчаток).

Основними країнами призначення громадян України залишаються Російська Федерація, Україна, Республіка Польща, Республіка Туреччина, ОАЕ тощо.

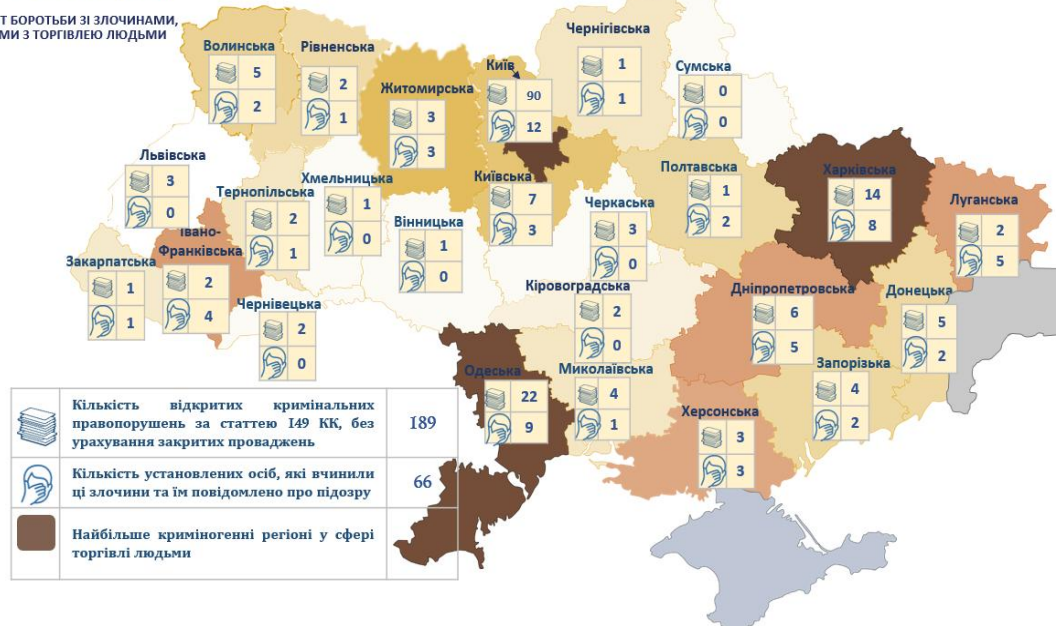
Органами Національної поліції упродовж 2019 року виявлено **189** кримінальних правопорушень (проти 163 за аналогічний період 2018 року), передбачених статтею 149 (Торгівля людьми) КК України, без урахування

закритих кримінальних проваджень, відповідно до Кримінально-процесуального кодексу України.

НАЦІОНАЛЬНА
ПОЛІЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ БОРОТБИ ЗІ ЗЛОЧИНАМИ,
ПОВ'ЯЗАНИМИ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ

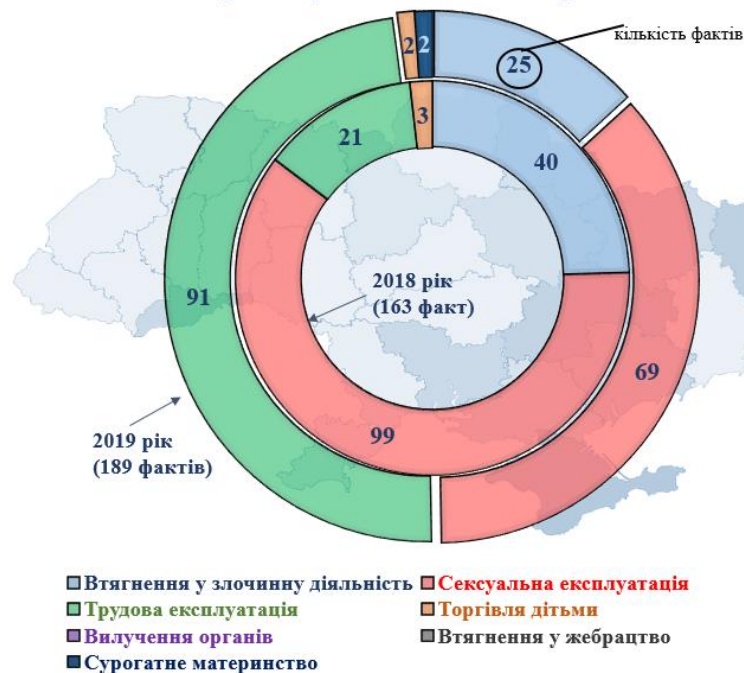
Виявлення кримінальних правопорушень, передбачених
ст. 149 КК України, за 5 місяців 2019 року

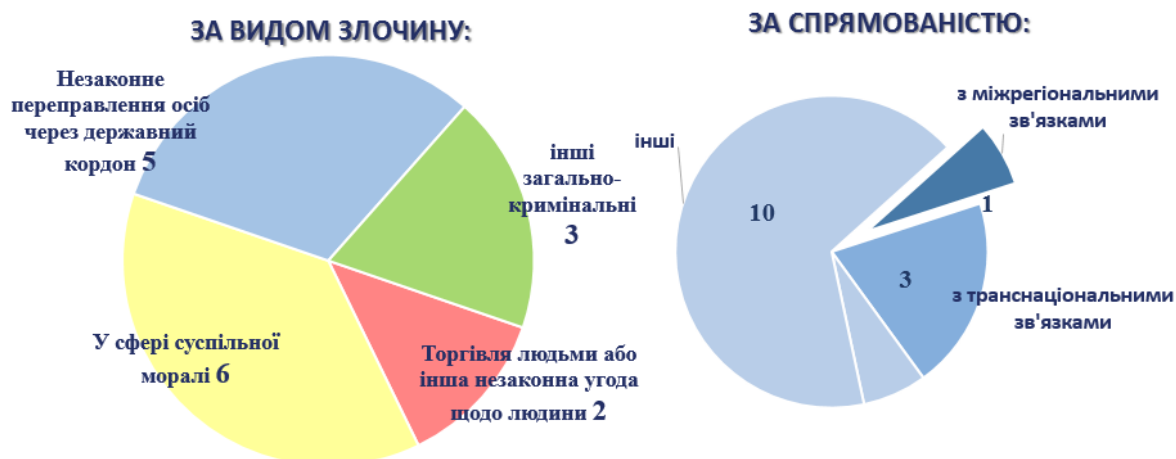
Проведеним аналізом по виявленим **189** фактам торгівлі людьми слід зазначити, що упродовж 2019 року її формами були:

- 91** – трудова експлуатація;
- 69** – сексуальна експлуатація;
- 25** – втягнення у злочинну діяльність;
- 2** – торгівля дітьми;
- 2** – сурогатне материнство.

Форми торгівлі людьми в Україні

В рамках досудового розслідування встановлено **205** осіб, яким надано статус потерпілих в кримінальних провадженнях за злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, з них: **123** чоловіків, **78** жінок, **2** неповнолітніх, **2** малолітніх.

Загальний аналіз основних груп ризику

- незаміжні жінки, самотні матері, розлучені особи;
- молодь, діти вулиці, діти-сироти, вихідці з неблагополучних сімей;
- внутрішньо переміщені особи;
- особи, які зазнали насильства, у тому числі сексуального;
- бідні, малозабезпечені особи;
- особи з проблемами психічного здоров'я.

Найбільш вразливі до торгівлі людьми категорії населення:

- жінки у віці 18-30 років, у першу чергу незаміжні (вразливі до сексуальної експлуатації);
- чоловіки у віці 25-35 років, у першу чергу одружені (вразливі до трудової експлуатації);
- діти у віці 13-18 років, у першу чергу дівчатка з неповних та реструктурованих сімей (коли один із батьків нерідний).

Так, найбільш поширеною формою торгівлі людьми стала трудова експлуатація (**91 факт**), тоді як за аналогічний період 2018 року це була сексуальна експлуатація.

Проведеним аналізом ризиків у сфері торгівлі людьми, а саме у формі *трудової експлуатації* встановлено, що 88 випадків стосується виключно внутрішнього (внутрідержавного) призначення, і лише 3 факти – вивезення за кордон (країна призначення – Республіка Білорусь).

Приклад:

Так, наприкінці листопада 2018 року працівниками управління БЗПТЛ ГУНП у місті Києві встановлено та припинено діяльність злочинної групи сформованій на етнічній основі, яка на території центрального залізничного вокзалу м. Києва підшукували малозабезпечених осіб, громадян, що перебувають у скрутних життєвих обставинах, без постійного місця проживання, та вербували їх під приводом працевлаштування у сільськогосподарській сфері на території Одеської області, обіцяючи їм достойні умови праці та своєчасну виплату заробітної платні. Таким чином за результатами проведених заходів було виявлено 94 особи, які працювали на цьому підприємстві, фактично як раби, залучені шахрайським способом. Встановлено близько 14 співorganizаторів цієї злочинної діяльності. Наразі слідство ще тримає. За матеріалами кримінального провадження у 2019 році розпочато додатково 69 епізодів стосовно встановлених потерпілих осіб.

Щодо торгівлі людьми у формі сексуальної експлуатації (**69 фактів**). Найбільше вказаних злочинів було скоєно з переправленням молодих осіб жіночої статі за кордон. Так, найбільш поширеними країнами призначення «живого товару» у 2019 році стали: Туреччина (17 фактів), Китай (11), Німеччина (7), Росія (6), Іспанія (5), Греція (3), Ізраїль (3), Чехія (2), Італія (2), тощо.

Найбільш враженими категоріями є жінки, які не працюють, мають на утриманні дітей, розлучені, перебувають у важкому матеріальному становищі, особи з числа внутрішньо переміщених осіб, тощо, у віці від 18 до 30 років.

Приклад.

Так, працівниками управління БЗПТЛ ГУНП в Харківській області у січні 2019 року на території міжнародного аеропорту «Харків» затримано 27-річну громадянку України, яка намагалася вивезти до Турецької Республіки 25-ти річну місцеву жительку з метою подальшої сексуальної експлуатації. У ході досудового розслідування зловмисницю викрито ще у 6 аналогічних злочинах.

Щодо торгівлі людьми у формі втягнення у злочинну діяльність зафіксованих у 2019 році (**25 фактів**), найбільш враженими категоріями громадян стали чоловіки, у віці від 25 до 35 років. Країнами призначення: Російська Федерація (19), Туреччина (5).

Приклад.

Так, 2016-2017 роках у містах Києві та Дніпрі розслідувалися кримінальні провадження стосовно членів організованого угруповання, які займалися вербуванням молодих громадян України чоловічої статі для роботи у Російській Федерації кур'єрами з доставки фасового товару,

фактично оманним шляхом примушували приймати їх участь у наркотрафіку. У квітні 2017 року кримінальне провадження СУ ГУНП в Дніпропетровській області стосовно учасників ОГ було направлено до суду. За матеріалами досудового розслідування в СУ ГУНП у м. Києві, яке тривале поряд з цим, були установлені додаткові епізоди та потерпілі особи. У березні 2019 року обвинувальний акт стосовно учасників ОГ скерований до суду.

З 2016 року до правоохоронних органів України надходили відомості про громадян України - моряків, які відбувають покарання у виправних закладах Грецької Республіки за скоєння злочинів, пов'язаних із незаконним переміщенням нелегальних мігрантів морем з Турецької Республіки до країн Європейського Союзу. Кількість громадян України, які перебувають в тюрмах Греції та вже отримали вироки суду (по 100, 200 років позбавлення волі) вже перевищила 150 осіб. У ході перевірок деяких звернень їх близьких родичів встановлено, що вказані особи, можуть бути жертвами від торгівлі людьми, тому як залучались (при фрахтуванні) не знаючи про втягнення до протиправної діяльності.

Наприкінці 2018 року працівниками ДБЗПТЛ частина злочинного ланцюга була викрита та злочинна діяльність припинена, проте деякі звернення від потерпілих або близьких до них осіб ще надходить у цьому році. Наразі досудове слідство по більшості епізодів вказаної злочинної діяльності ще триває.

У контексті роботи **Міністерства закордонних справ України (МЗС)** у сфері протидії торгівлі людьми посольствами та консульськими установами здійснюються кроки щодо попередження торгівлі людьми шляхом проведення відповідної інформаційно-роз'яснювальної роботи, виявлення та захисту жертв цього явища, забезпечення міжнародного галузевого співробітництва.

Закордонними дипломатичними та консульськими установами України забезпечується виконання функцій (передбачених статтею 18 Закону України «Про протидію торгівлі людьми») щодо надання допомоги громадянам, які стали жертвами торгівлі людьми: постраждалі особи документуються проїзними документами для повернення в Україну громадяни України отримують консультаційну, правову та матеріальну допомогу, а також логістичне та матеріальне сприяння у поверненні на Батьківщину, про випадки, пов'язані з торгівлею людьми, інформуються місцеві та українські правоохоронні органи для організації перевірок та кримінального переслідування винних осіб.

Відповідно до існуючого порядку **закордонні дипломатичні установи (ЗДУ)** двічі на рік надають інформацію у вигляді звітування щодо кількості громадян України, які постраждали від торгівлі людьми та були повернуті за сприяння консульських установ в Україну.

Варто також зазначити, що відповідно до інформації ЗДУ, за сприяння закордонних дипломатичних установ повернуто на Батьківщину громадян України, що постраждали від торгівлі людьми на території іноземних держав: **у 2014 році** - 34 особи, із них: з Лівану - 6 осіб, з Росії - 7 осіб, з Туреччини - 3 особи, з Кіпру - 3 особи (постраждали від торгівлі людьми на території Північного Кіпру), з Китаю - 14 осіб, із Словаччини - 1 особа;

у 2015 році - 16 осіб, із них: з Туреччини - 5 осіб, Лівану - 5 осіб, Кіпру - 3 особи, Італії - 2 особи, Китаю - 1 особа;

у 2016 році - 15 осіб, із них: з Польщі - 1 особа, Кувейту - 8 осіб, Кіпру - 2 особи, Лівану - 2 особи, Малайзії - 1 особа, Йорданії - 1 особа;

у 2017 році - 9 осіб, із них: з Азербайджану - 2 особи, Вірменії - 2 особи,

у 2018 році - 13 осіб.

Державна інспекція з питань праці (Держпраці) відповідно до статті 259 Кодексу законів про працю України здійснює державний нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю.

Відповідно до статті 3 Конвенції МОП № 81, **функції інспекції праці мають два аспекти:**

- 1) здійснює контроль за виконанням правових положень,
- 2) виконує превентивну функцію й надає інформацію та освітні послуги.

Ця складна роль робить інспекцію праці складовою механізму протидії торгівлі людьми.

Повноваження Держпраці визначенні Положенням про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 96 (далі - Положення).

Відповідно до абзацу шостого пункту 4 Положення, **Держпраці здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням законодавства про працю юридичними особами**, у тому числі їх структурними та відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами, та фізичними особами, які використовують найману працю.

Згідно статті 3 Кодексу законів про працю **України законодавство про працю регулює** трудові відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами.

Неформальна зайнятість в Україні концентрується в окремих регіонах та видах економічної діяльності, населення до неї призвичаюється, вона надає ілюзію свободи діяльності, підтримує недовіру до державних інститутів, виховує легкість відмови від будь-яких правових норм, що можуть ситуативно вважатися невігідними чи незручними.

Працівники, які погоджуються працювати без будь-яких гарантій, автоматично потрапляють до групи ризику потрапити у ситуацію торгівлі людьми із метою трудової експлуатації.

У **2018 році** неформальна зайнятість досягала **23 %** від загальної кількості зайнятого населення, з яких **48,2 %** від усіх неформально зайнятих осіб були зайняті у формальному секторі економіки.

Лідерами з неформальної зайнятості є:

- тимчасове розміщення і організація харчування;
- будівництво;
- сільське господарство;
- оптова і роздрібна торгівля;
- ремонт автотранспортних засобів.

У деяких регіонах України не просто існують проблеми з нелегальною зайнятістю, а мова іде про формування паралельної, нерегульованої економіки. Найгірша ситуація склалася у **Херсонській, Закарпатській, Рівненській, Чернівецькій та івано-Франківській** областях.

При чому, у **Херсонській та Івано-Франківській** областях обсяги неформальної зайнятості є критичними.

У **Вінницькій, Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Рівненській, Херсонській, Чернівецькій** областях рівень неформальної зайнятості у сільському господарстві є вищим за 80%, а у будівництві – за 70%.

Інспекторами праці Держпраці забезпечено постійний контроль за оформленням трудових відносин із найманими працівниками на підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності та видів діяльності та фізичними особами – підприємцями.

Станом на 06.06.2019 територіальними органами Держпраці на виконання окремого доручення Голови Держпраці щодо вжиття комплексних заходів, спрямованих на детінізацію зайнятості та доходів населення, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2018 № 649 (далі - Розпорядження) **проведено 7846** інспекційних відвідувань, з яких:

1325 проведено спільно з органами ДФС,

1549 – з органами ПФУ,

655 – з органами місцевого самоврядування,

248 – з Національною поліцією України,

250 – з органами місцевих державних адміністрацій,

36 – Службою безпеки України,

20 – з Міграційною службою України,

36 – з Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів,

3727 – інспекційних відвідувань проведено за інформацією Пенсійного фонду України та інших органів.

В ході зазначених заходів **виявлено 17155 працівників**, які були допущені до роботи без належного оформлення трудових відносин, з них:

- **5640** працівників, допущених до роботи без оформлення трудового договору;
- **5090** працівників, які виконували роботу на підставі цивільних договорів, що мали ознаки трудового;
- **6425** працівників, допущених до роботи без повідомлення органів ДФС.

У ході комплексних заходів із **19783** працівниками укладено (оформлено) трудові договори.

За результатами проведених заходів інспекторами праці:

- складено **355** протоколів про адміністративне правопорушення за частиною третьою статті 41 КУпАП та **6** протоколів за частиною четвертою статті 41 КУпАП;

- складено **1088** протоколів про адміністративне правопорушення за частиною першою статті 41 КУпАП та 10 протоколів за частиною другою статті 41 КУпАП.

- за невиконання вимог інспекторів праці щодо усунення виявлених порушень **34 посадових осіб** притягнуто до адміністративної відповідальності на підставі статті 188-6 КУпАП у загальній сумі 38 тис. 246 грн.

- передано на розгляд керівникам територіальних органів Держпраці матеріали про накладення штрафних санкцій відповідно до статті 265 КЗпП України на загальну суму **948 млн 254 тис. гривень**.

- матеріали **404** відвідувань направлено до правоохоронних органів у зв'язку із ознаками злочинів, передбачених статтями 172 і 173 Кримінального кодексу України. Власникам внесено 119 пропозицій про притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності.

За даними ПФУ станом на 01.04.2019 кількість застрахованих осіб (найманих працівників) з початку року зросла на 202 тис. 879 осіб, а у порівнянні до 01.04.2018 - на 333 тис. 70 осіб.

Державна міграційна служба (ДМС) є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Перелік основних нормативно-правових актів, якими керується ДМС під час здійснення діяльності з протидії торгівлі людьми, включає в себе:

- Закон України «Про протидію торгівлі людьми»;
- Закон України «Про імміграцію»;
- Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»;
- Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»;

- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування квоти імміграції, Порядку провадження за заявами про надання дозволу на імміграцію і поданнями про його скасування та виконання прийнятих рішень».

До компетенції ДМС належать такі питання у сфері протидії торгівлі людьми:

I. Основні функції, що впливають із безпосередніх повноважень ДМС:

1) здійснення заходів щодо своєчасного оформлення документів на право перебування в Україні (пп. «в» п. 10 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про протидію торгівлі людьми»), реєстрація іноземців та осіб без громадянства, які постраждали від торгівлі людьми (ч. 4 ст. 14 Закону України «Про протидію торгівлі людьми», п. 8 ч. 2 ст. 4 Закону України «Про імміграцію»);

2) надання дозволу на імміграцію та видача посвідок на постійне проживання іноземцям та особам без громадянства, які протягом трьох років прожили в Україні в статусі постраждалих від торгівлі людьми (ч. 5 ст. 16 Закону України «Про протидію торгівлі людьми»);

3) здійснення заходів щодо репатріації до країн походження іноземців та осіб без громадянства, які постраждали від торгівлі людьми (пп. «г» п. 10 ч. 1 ст. 7, ст. 19 Закону України «Про протидію торгівлі людьми»);

4) здійснення заходів щодо примусового видворення іноземців та осіб без громадянства, які порушили законодавство про протидію торгівлі людьми

(пп. «г» п. 10 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про протидію торгівлі людьми», ст. 30 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»).

II. Допоміжні функції ДМС, пов'язані з реалізацією основних функцій:

1) взаємодія із суб'єктами у сфері протидії торгівлі людьми;

2) участь у заходах щодо встановлення статусу особи (ідентифікація), яка постраждала від торгівлі людьми на території України;

3) участь у заходах щодо удосконалення безпеки і контролю паспортних та інших документів, що дають право виїзду з України і в'їзду в Україну

4) у разі потреби участь у оформленні консульськими установами України за кордоном відповідних документів на повернення в Україну громадян України, які постраждали від торгівлі людьми за кордоном.

Упродовж 2016-2019 рр. до територіальних органів ДМС від відповідальних підрозділів місцевих держадміністрацій повідомлення про іноземців та осіб без громадянства, які постраждали від торгівлі людьми, та запити щодо встановлення їх особи та країни громадянства чи країни походження, не надходили.

Пунктом 8 частини другої статті 4 Закону України «Про імміграцію» визначено, що в межах квоти імміграції дозвіл на імміграцію надається особам, які безперервно проживали на території України протягом трьох років з дня встановлення їм статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

Так, протягом **2011-2019 рр.** – до ДМС звернувся лише один іноземець – громадянин Пакистану, який постраждав від торгівлі людьми. **24.02.2017 йому було оформлено посвідку на постійне проживання в Україні** відповідно до вимог Закону України «Про імміграцію».

У разі відсутності у постраждалої особи документів, що посвідчують особу, відповідальний підрозділ **звертається до територіального органу або підрозділу ДМС**, який терміново здійснює заходи щодо відновлення або видачі таких документів.

Міністерством освіти і науки України (МОН) розроблено законодавчі акти, які регулюють суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, права та обов'язки фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, а саме:

1. Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року гарантує повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти.

2. У Законі України «Про дошкільну освіту» від 11 липня 2001 року (редакція від 13 жовтня 2018 року) зазначено, що заклад дошкільної освіти створює безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечує їх дотримання; сприяє збереженню та зміцненню здоров'я, розумовому, психологічному і фізичному розвитку дітей.

3. Законом України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1999 року (редакція від 13 жовтня 2018 року) передбачено заборону дискримінації у сфері загальної середньої освіти, тобто, жодна особа не може зазнавати будь-яких форм дискримінації, зокрема мати привілеї чи обмеження в освітньому процесі, бути обмежена у праві брати участь у заходах, що проводяться в закладі освіти.

4. Закон України «Про позашкільну освіту» від 22 червня 2000 року (редакція від 13 жовтня 2018 року) забезпечує формування у вихованців,

учнів і слухачів свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки.

5. Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10 лютого 1998 року (редакція від 13 жовтня 2018 року) гарантує захист здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного і психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти.

6. Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року (редакція від 25 липня 2018 року) гарантує здобувачам освіти захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства.

7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.04.2016 № 405 «Про затвердження плану заходів Міністерства освіти і науки щодо протидії торгівлі людьми на період до 2020 року».

На виконання постанови Кабінету Міністрів України №111 від 24.02.2016 року, Плану заходів Міністерства освіти і науки щодо протидії торгівлі людьми на період до 2020 року, затвердженого наказом від 08.04.2016 № 405, **в закладах освіти за сприяння Українського фонду «Благополуччя дітей та Представництва Міжнародної організації з міграцій (МОМ) в Україні впроваджується програма виховних заходів з попередження торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція»**, яка пропагує новітні засоби технологічного забезпечення виховного процесу та є системою профілактики торгівлі людьми шляхом формування в учнівської молоді внутрішнього ціннісного стрижня та необхідних життєвих навичок.

Основною формою впровадження програми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» серед учнів були виховні заходи, зокрема: в рамках виховних годин класного керівника (куратора) програму впроваджували в 1023 закладах освіти (70,9%), за допомогою окремих виховних заходів (тематичних днів/тижнів, конкурсів, змагань, дискусій, зустрічей з фахівцями тощо) – в 882 закладах (61,1%), в рамках годин психолога – у 843 закладах (58,4%). В якості цілісного тренінгового курсу програму впровадили 264 заклади (18,4%), факультативного курсу – 112 закладів (7,8%).

Для учасників освітнього процесу у закладах освіти України впроваджуються курси/спецкурси щодо протидії торгівлі людьми, якими було охоплено **107 608 здобувачів освіти (47877 хлопців та 59731 дівчат)**.

На офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» **МОН створено електронний банк даних курсів (спецкурсів)**, які впроваджуються у вищих закладах освіти та в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників <https://imzo.gov.ua/protidiya-torgivli-lyudmi/navchalni-programi/>.

За період із 2016 по 2018 роки, 19 537 педагогічних працівників отримали підвищення кваліфікації з питань протидії торгівлі людьми, а для підвищення рівня обізнаності дітей та молоді щодо протидії торгівлі людьми в закладах освіти проведено **76 952 заходи**.

МОН співпрацює із міжнародними та громадськими організаціями із означеної проблеми. Так, Координатором проектів ОБСЄ в Україні у співпраці із ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» розроблено спецкурс «Протидія торгівлі людьми в Україні», який пропонується як складова навчального плану (варіативної частини) закладів післядипломної педагогічної освіти (в рамках підвищення кваліфікації педагогічних працівників) з метою ознайомлення керівників та педагогічних працівників закладів з поняттям «торгівля людьми» – його сутністю, чинниками, масштабами та наслідками; нормативно-правовою базою з протидії торгівлі людьми в Україні і світі та її кореляцією з нормативними документами про діяльність державного органу чи організації (установи); з процесом ідентифікації постраждалих від торгівлі людьми, зокрема дітьми, особливостями індивідуальної роботи з постраждалими та їх сім'ями і надання необхідної допомоги, а також з основними принципами та компонентами Національного механізму взаємодії для надання допомоги постраждалим.

Зокрема, за підтримки Представництва Міжнародної організації з міграцій (МОМ) в Україні проводилась інформаційно-просвітницька робота щодо підвищення обізнаності вразливих категорій учнів, які навчаються в професійних (професійно-технічних) закладах освіти та проживають у гуртожитках, щодо безпечної міграції та працевлаштування, а також відбувалося навчання вихователів гуртожитків та лідерів учнівського самоврядування у якості тренерів з питань запобігання торгівлі людьми.

В профілактичній діяльності можна скористатися інформаційними матеріалами, що розміщені на сайті Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robotata-zahist-prav-ditini/protidiya-torgivli-lyudmi>

З прийняттям **Закону України „Про протидію торгівлі людьми”**, Міністерство соціальної політики як національний координатор проводить інформаційно-просвітницькі акції з протидії торгівлі людьми з метою інформування громадян України про цю проблему.

Звільнившись з тенет торгівців людьми, постраждали, як правило, повертаються на батьківщину в незадовільному фізичному стані, психічно розбитими та розчарованими. На додаток, вдома на них часто чекає ціла низка нових проблем: особисті документи зникли, вони «виписані із помешкання», позбавленні батьківських прав тощо.

Крім того, люди, котрі обманули їх з працевлаштуванням чи продали у боргову кабалу, не тільки не повертають заплаченого завдатку, але й погрожують розправою.

Більшість постраждалих від торгівлі людьми вважають, що їхнє рішення мігрувати у пошуках кращого працевлаштування – це підконтрольний їм процес. Вони не усвідомлюють, що від самого початку їх обманюють або шантажують, аби лише створити ситуацію, в якій тих можна буде експлуатувати.

Постраждалі від торгівлі людьми заслуговують на повагу і допомогу незалежно від форми експлуатації.

Для успішного попередження торгівлі людьми надзвичайно важливо захищати права постраждалих і надавати їм підтримку. Це передбачає захист їхнього особистого життя, а також ряд адміністративних заходів для оформлення їхнього перебування у країні призначення із наданням безпечного житла та доступу до психологічної, медичної, юридичної та соціальної допомоги.

Підтримка у буденних справах і визначення нових перспектив допомагає постраждалим створити стабільне оточення і налагодити життя. Тільки ті, хто відчують стабільність, зможуть бути корисними в якості надійних свідків, але допомогу і захист необхідно надавати незалежно від готовності потерпілого давати свідчення.

Ми доносимо до Вас цю інформацію, тому що хочемо, щоб Ви знали: у кожного є свої права і кожен охороняється законами. Свобода є фундаментальним правом кожної людини.

З нагоди Всесвітнього дня протидії із торгівлі людьми 30 липня, Міністерство соціальної політики України анонсує старт загальнонаціональної інформаційної кампанії, метою якої є привернення уваги до проблеми торгівлі людьми, т.з. сучасного рабства та об'єднання зусиль для подолання цього негативного явища, боротьбу із злочинцями та злочинними угрупованнями, що задіяні в цій кримінальній діяльності, наданні підтримки і допомоги потерпілим та профілактичної роботи.

Інформаційна кампанія пройде на території всієї країни та передбачає трансляції на державних і приватних ТВ та радіо каналах країни, розміщення інформаційних матеріалів на зовнішніх носіях, в пресі, в соціальних мережах, інтерв'ю з експертами, інформаційні та інші заходи.

Серед матеріалів, що будуть транслюватись на ТВ та радіо, а також інформаційних матеріалів в пресі багато матеріалів, розроблених спільно з міжнародними партнерами і громадськими організаціями, що працюють у сфері протидії торгівлі людьми, включаючи Координатора проектів ОБСЄ в Україні, Представництва МОМ в Україні, Міжнародну громадську організацію „Компанія А21” та інших.

Всі матеріали та події створено з метою донесення до громадян того, що проблема торгівлі людьми актуальна для України, особливо в цей нелегкий для країни час. Ця проблема стосується не лише жертв сучасного рабства, але і кожного громадянина, який може потрапити в тенета кримінальних осіб чи організацій. Це також питання підтримки та

реабілітації жертв торгівлі людьми, та ефективної співпраці всіх державних та неурядових організацій з метою подолання цього негативного явища.

#ПротиДій^{ua}
ТоргівліЛюдьми

- СЕКСУАЛЬНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ
- ЖЕБРАЦТВО
- ТРУДОВА ЕКСПЛУАТАЦІЯ
- ВИЛУЧЕННЯ ОРГАНІВ
- ВТЯГНЕННЯ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ

НАЦІОНАЛЬНА ГАРЯЧА ЛІНІЯ З ПИТАНЬ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ МІГРАНТІВ
527 — безкоштовні дзвінки з мобільних телефонів в Україні
0-800-505-501 — безкоштовні дзвінки зі стаціонарних телефонів в Україні
Графік роботи гарячої лінії: пн-нд з 8:00 до 20:00

#ПротиДій^{ua}
ТоргівліЛюдьми

- СЕКСУАЛЬНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ
- ЖЕБРАЦТВО
- ТРУДОВА ЕКСПЛУАТАЦІЯ
- ВИЛУЧЕННЯ ОРГАНІВ
- ВТЯГНЕННЯ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ

НАЦІОНАЛЬНА ГАРЯЧА ЛІНІЯ З ПИТАНЬ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ МІГРАНТІВ
527 — безкоштовні дзвінки з мобільних телефонів в Україні
0-800-505-501 — безкоштовні дзвінки зі стаціонарних телефонів в Україні
Графік роботи гарячої лінії: пн-нд з 8:00 до 20:00